

HET VIJFDE PENNINGCOHIER VAN DE HEERLIJKHEDEN DIEPESEELE EN EVERSAM IN KROMBEKE EN STAVELE UIT 1578

De heerlijkheden Diepeseele en Eversam in Stavele behoorden tot één van de 14 *branchen*, zoals de losse heerlijkheden in Veurne-Ambacht werden genoemd. Diepeseele was een heerlijkheid in Krombeke die toebehoorde aan de abdij van Eversam (1). Het grootste deel van de gronden van die heerlijkheid bestond uit bos. Eversam was een abdij in Stavele die gesticht werd in de 10de eeuw. Na de godsdienstoorlogen van het einde van de 16de eeuw probeerde de abdij van Ter Duinen, Eversam in te lijven, maar in het proces dat erop volgde verloor de Duinenabdij hun zaak.

Voor wat penningkohieren zijn, de historische context en hun genealogisch belang verwijzen we naar ons eerder artikel over het kohier van de 5de penning van de heerlijkheid *het Vrije van Sint-Omaars* (2).

Het penningkohier werd opgemaakt op 14 januari 1579 door Guillame Thayhals en Guillame de Pours, leenmannen. In dit kohier is niet de waardeschatting vermeld, maar rechtstreeks de taxatie (1/5de van de geschatte waarde), die in de rechtermarge vermeld wordt.

Coyhier van(den) vijftien penn(ing) onder het hof en(de) heerliche de van Dyepeseele gheseyt Sporeware metsgaders de heerliche de van Eversam toebehooren(de) den cloostere en(de) convente van Eversam van(de) jaere en(de) Barnesse xvC achte en(de) tzeventich. (3)

1ste rubriek: pachters

- Christiaan DE WYNT pacht van het voornoemde klooster van Eversam 32 gemeten 1 lijn 77 roeden land waarvan maar 2 lijnen onder deze heerlijkheid liggen en de rest onder de keure van Veurne-Ambacht (4), getaxeerd over de 5de penning: 32 Lb. 16 sch. par.
 - Jacob VAN DEN BAILLE pacht 4 lijnen land van de kinderen van Willem DE LUEGHENARE, getaxeerd 12 sch. par.
 - Dezelfde pacht de schooftiende (5) van Guillame THAYHALS gelegen onder het voorschreven hof en heerlijkheid, getaxeerd op 27 sch. par.
- (1) Pauwel Heinderycx (1633-1687), *Annalen van Veurne Beschrijving der prochieën en leenhoven*, uitgegeven door Heemkring Bachten de Kupe in: *Dokumenten* Nr. 3/V.-1, Nieuwpoort, okt. 1964, citeert een denombrement van 1641 van de heerlijkheid Diepeseele, waarin het beschreven wordt als 133 gemeten bos en land in Krombeke, Westvleteren, Proven en Poperinge, waarvan 66 gemeten lagen in Krombeke en iets minder in Westvleteren. Die 133 gemeten kloppen ongeveer met de 120 gemeten vermeld onder het 3de item (Diepeseele) in de rubriek van de eigenaars
- (2) P. Donche, Het 5de penningkohier van de heerlijkheid Het Vrije van Sint-Omaars (Alveringem) uit 1578, in: *Vlaamse Stam*, jrg. 35 nr. 5 (mei 1999) pp. 233-243
- (3) RAB, Generaliteit der 8 prochieën, nr. 280.
- (4) Onder de keure van Veurne-Ambacht wordt begrepen het grondgebied binnen de grenzen van de kasselrij Veurne (Veurne-Ambacht) dat niet behoorde tot een of andere heerlijkheid
- (5) *Schoofland* was grond oorspronkelijk tegen een deel van de opbrengst vastgesteld in schoven, uitgegeven, later omgezet in een geldcijnt: de *schooftiende*

- Elisabeth, de weduwe van Gillis DE KNOCKAERT pacht een behuisd hofstedeke van Philips DE CROOC, getaxeerd op 3 Lb. 15 sch. par.
- Christiaan DE WYNT en Thomas STAESSIN pachten 8,5 gemeten *taillest* (6), zijnde een leen, liggende onder de voornoemde heerlijkheid, van jonkheer Guillaume VAN BAMBEICKE, getaxeerd op 6 Lb. 16 sch. p.

De v-en pen(ning) van(den) voorscr(even) pachtlanden bedr(aecht) tot 45 Lb 6 sch. par.

2de rubriek: eigenaars

Proprieteijt

- De abt van de Duinen bezit 114 gemeten *taillest* getaxeerd op 84 Lb. par.
- De proost van Eversam bezit 283 gemeten 2 lijnen 68 roeden onder *taille en(de) recefst*, getaxeerd op 178 Lb. 10 sch. par.
- Dezelfde bezit nog ongeveer 120 gemeten *taille en(de) esten*, zijnde het hof en de heerlijkheid van Dyepezele voornoemd, getaxeerd op 118 Lb. par.
- Dezelfde nog in de parochies van Westvleteren en Proven 30 gemeten 1 lijn 98 roeden *taille elst* in diverse stukken, getaxeerd op 20 Lb. par.
- Jonkheer Niclays DAESNES 2 gemeten *elst* getaxeerd op 32 sch. par.
- Meester Franchoijs NAMX 12 gemeten min 50 roeden (7) *taillelst*, getaxeerd op 7 Lb. par.
- Jan VAN BETLEEM 4,5 gemeten *taillest* getaxeerd op 3 Lb. 10 sch. par.
- Marcx BARDELOOS 5,5 gemeten *taillest*, zijn een leen, getaxeerd op 5 Lb. par.
- Guillaume DE POURS de jonge ongeveer 4 gemeten 1 lijn *taillelst*, getaxeerd op 4 Lb. par.
- Jacob VAN DER BAILLE 4 gemeten 1 lijn land wezend het hofstedeke waar hij zelf woont, getaxeerd 4 Lb. par.
- Louwijs VANDEN VOORSTEENE een half gemet 19 roeden *taillelst*, getaxeerd op 8 sch. par.
- Pieter SOBEERT een vierendeel (8) *taillelst* getaxeerd op 4 sch. par.

Den v-en pen(ning) vander voorscreven proprieteijt bedraecht tot 426 Lb. 4 sch. par. Ende den voorschr(even) v-en pen(ning) int gheheele bedraecht totter som(m)e van 471 Lb. 10 sch. par.

Aldus ghet(a)x(eert) den voorschr(even) v-en pen(ning) bij ons Guillaume THAYHALS en(de) Guillaume DE POURS als mannen van leene van(den) voorn(oemden) hove naer onsen besten wetenschap up den xiiij-en dach van wedemaert xvc neghenentseven-tich Toorcon(den).

Pieter Donche

- (6) *Taillest*: samentrekking van *taille* en *elst*, waarbij de *l* vergeten werd. Ook op andere plaatsen in dit kohier zien we soms de vergeten *l* erboven apart vermeld staan. *Taille elst* betekent: bos
- (7) In de originele tekst: *xij ghem. preter L roeden. Preter* (Lat.) betekent; *min*
- (8) in de tekst staat een *vier.*, dit is wellicht een afkorting van *vierendeel*, d.w.z. een vierde van een gemet. Dit maken we op uit de taxatie: er wordt 4 schelling parisis voor aangerekend, in het item, 7 regels hoger zien we dat 2 gemeten getaxeerd worden aan 32 schellingen parisis, wat een enkel gemet op 16 schellingen brengt en een vierde deel van een gemet op 4 schellingen.